

Ե Ջ Գ Ե Ս Է Ր

ՈՒՍՈՒԾՆ ԵՌՆԷ ԶՄԱՐԻ ԵՐԶԱՆԻԿ

Օ Ր Ե Ն Ի Ր

Ե Ր Ե Ր Ե Տ Ե Ե Ն Ը Ն Կ Ե Ր Ո Ւ Թ Ե Ե Ն

Բ Ե Ղ Ը Կ Ո Ւ Կ Ե Ն, Զ Ե Տ Օ Ս Ո Ւ Կ Ե Ն, Բ Ե Ո Ւ Կ Ե Ն, Ե Ւ Լ Ե Ր Ո Յ Ս Կ Ը
Կ Ե Տ Ո Ւ Ե Ը Ը Ը

ՀԱՏՈՐ Ե. ԹԻ- 18. ԿԵԼԿԵԹ Ե 1845. ԴԵԿԵՄԲԵՐ 13.

Բ Ե Ղ Ը Կ Ո Ւ Կ Ե Ն Բ

Կ Ե Լ Կ Ե Թ Ե

ՏՆԻԿԱՍՏԵՆ ԵՒ ԶՈՒՂԱ

Մերայգի ժնգրիկ Հասարակութիւնն 'ի Հողկրատան, ի ր ծաղիկալ և բարդ աւաճ ժամանակաւն, ինչ աղղային պիտոյից ծանրութիւն որ ունեցելայ, ներկայ թերեւ առաւելագոյն տնի:

Հաստատի, հինք եկեղեցիք են շինել — նորքն պահեն և դարգարինն զնուա զոյիւ չտի իւրեանց: Հինք աղքատաց Համար արկեզանն Հաստատեցին, նորքն բոս կարեւրին ըստն զնուա տարմութեամբ և ախեն աղքատաց իւրեանց: Թեւալեա ներկոյ տաբարդարողէս այս ծանրութիւն միայն Հարկը բարդարիկ տաւել է ժամն մեր միայն: Հինքն եկամուտ դորով, Բրիտանիայի

տնեալայելուչ բարեպաշտութեամբ իւրեանց բուն երկրումն իւրեանց բնատանեաց և հայրենեաց խնամք են աբարել: նորքն աւելի ևս: Աւելի և նարտատահաւաք և որ այսպիսի տնտանք գրեթէ անգամաղանք են, եթէ աւելին ինոցուք:

Բայց կհայք մի տեսցուք ուստի: Աղան 'ի պայծառութեան իւրում' տբար դոր կամէր, իսկ արդ' կան տեղեր, յոր խոստ բարձուելոյ Աղան որպէս Մկրտաբարդ, 'ի Լաւոն, և 'ի Սուրաթ: Կան տեղեր' յոր մի բանի աղքատիկ անձինք սակայմեալ ճարգիդէս ցուցանեն թէ երբեմն տեղն Աղգի Հաստատութիւն է ելէյ: որպէս 'ի Սիրամիտու: Չիչբայ, Սէյդարադ, Վրամանկ, Սիմոնաւ, Բթաւիտ, Մալբաւ և Բաւմայի իւրեանց առաջին վիճակի հետ Համեմատութիւն չունին:

իսկ Կաթիաթա, ներքինով քերթալոց՝ մին 60 տան Հայունհալով՝ Համարման այ որպէս թէ տաւջին տեղին, և միւս քաղտըաց մերտալի Համարման թեան խառը՝ որ լոտ օրէ ճնշմանայ 'ի ներքոյ ազդային տիտայից և կարեաց:

Կաթիաթա Եկեղեցին որքան տաւջաւ տաք որ ունի, բայց դեռ և այնպէս՝ Հաղիւ Հաղ այ կարողաման իւր և Զիւրթ Խորք Զովհաննէս Եկեղեցւոյ պիտոյք և ծախքն Հոգալ, և աղքային աղքատաց խնամ տանել, և այն ևս ճշդ երով: Եւ և թէ Տէր մի տրտացէ, որք մին վտանգի գայ և չքաւորութեան տրտահի՝ որպէս այլ տեղաբնէն, Բ'նշ պիտի առի, չգիտեմ:

Օտրմանք չի, որ դեռ խաղբու աւարտ Համայնութիւն, ոմանք տչք կռթին մեր տեղս կամ յայտուր եղեալ քանի մի Հարուստ Տոնց, և ասեն 'տաւ Խառն':

Եւ Խառն իրաւ այ, որպէս սրարել, և տաւմ թիկ են: Բայց մտածելի այ թէ սրբան: Ս'անտանկ դի տեղմանաւք աղքատին տրտաւ թիւն ոյսինքն կարօտութիւնքն այնքան են: մինչ ոչ թէ մեկ կամ երկուքի, այլ թէ բոլոր 'նեղալիս Հնդկաստանայ մերտալի Հարուստ թիւն միտն ժողովեալ տակաւին ազգի բաղում կարօտութեանց մինն ևս խաղաւ բաւնայ չէ կարող:

Եղա Բ'նշ պիտի տալ որ թէ տրտան ծանրութիւն չարձգի միանգամայն, գոնէ թեթեւութիւն ևս տալ կորտոնայ:

Ս'եր խնարհ և օգտակար կարծիքն այ, որ այստեղեւ Հաւանութեանք բոլոր աղքատն աղքատին ՏՈՒՐԲԷՆ տաւմանի մէջ գայ, մին տեղ ժողովի, մին տեղից խաղվի, որ խնայի թէ ինչ քանի Համար որքան դուտոյ այ դուտ գրվի, և թիւ չաւ կամ միտն այ յաւաջ եկել:

Այս առաջագործութիւնս դուա կերթայ 'տաւ' երկ տեղոյս Համարման թիւն և կեղեցւանին և կուտաւարաց, այսինքն գործակալոյ կուտաւ թիւն տայտաբէց տարի շրջաբերական շինել, և ամէն մեր 'տախախտ' Համարաց տաւքն իր քանից յատուկ յատուկ շրջաբերականաւ ժողովին, և 'այն գաւմուն տաւոյ դնեն տեղոյս 'Եղարեթայ Կուրք Եկեղեցւոյ Երկեղոյ, որ որ մին օրինաւոր վաշիւ, և այն ժողովեալ գաւմուն' անտանի Եղարեթայ մայր գաւմար:

Սրբարան Գլխաւորաց աղլիս դրել աղաւանձօք, թէ 'ի Սուրբ Եղարեթին, և թէ 'ի Սուրբ Եղարեթին, որ ծանաւարէի և այլ Հաղար պատահարաց վաւանգանին և մեծ ծախսն մտածելով գոնէ յաւաջ քան զդրել և խնայում տրին, 'Հոկտոնանայ Համարման թեան իւրեանք 'տախախտ' չարտրկեն: Այլ օրհնութեան օտր կնդակ աղարկեն. և բաւ ժամանակին և բաւ չափ տրդեանցն 'տախախտ' թեան' զգումարն Հաւանցանել իւրաքանչիւրոյն աւելի Հեշտ կլինի, և այն ահաղին ծախսն ծանաղարհի 'տախախտ' կնդայ աղլին գաւք չաւ:

Այլ այն կարեւոր պատու թիւն իբրեւ տեղական ընդուն թեմական Եղարեթայ մերոյ, որ տեղոյս եղեալ ժողովրդայ չարկելով 'ի մատարարութեան Եղարեթային շնորհաց' մին քաղաքի վարդապետ կամ քաւանայ աղարկի ժամանակաւ օր թեմով, որ գայ Կաթիաթա 'տախախտ' և տախախտ ժամանակ այն երանէ եկեղեցեաց մերոյ եղեւոյ յայլ և այլ քաղաք: Ս'ի վարք 'ի շատե տեղեակ լինի կեղեցական կանանց' անդաւա տախախտ կարեւորն չի կարող դնել: Ս'անդի

կան շատ վիճակներ՝ օրաշաճումնք, յորեթէ Եղմածնայ, կամ Երուսաղէմայ նախախնայնքն ձեռնամուխ լինին, օրինաց դուրս քան արարած կլինին։ Որպէս մին քունանայ մի տեղից մի տեղ փոխել, և այլն։ Եւ այց մեր Սուրբ Սարգիսն Առաջնորդի երես փութուն կամ յաջորդն, եթէ ուսեալ անձն լինի, բոլորն ևս կարող այ առել օրինաք եկեղեցւոյ մերոյ սրբոյ։

Երբորք մեք տեղոյ արմատական ծառեր չեմք, մեր արմատն մեր հոգրեւորն այ, և եթէ չլանամք մի կամ միւս եղանակոյ մեր հոգրեւորաց երջանկութիւնն հաստատել, կոյրելի չի որ մենք երջանիկ ապրեմք։ Եթէ ինձ չորս ձիւնցի կառօք տանեն մի գեղեցիկ պարտ, հարկբաւոր ծառայք իմ հրատանիս հնազանդ կանգնացանն, և ասեն որքան կուզես կեր, խմիր, և ուրան կայ, և մի և նոյն մամանակում, իմ խեղճ Մօրից կամ ընտանեաց գերդասեմ, որ շատ դասն ներգութեան մը ան, կործումսս բոլոր այն քողերութիւն 'ի դառնութիւն, 'ի թոյն, և 'իմա՜ չի լուսլ լնձ, կլմաւոյ։ Աւրեմն ով կամի երջանիկ կայ, նախ պիտի իւր հոգրեւորաց երջանկութեան միտ դնի։

Տկար միջոց այ, և կորի տկար, մտածել թէ տարեկան այսքան օրփի սր աղաքիւմ իմ խեղճ Մօր՝ Սուրբ Խման տեղում շատ երջանիկ կապրինոյ Մի վարդով գարուն չի լինել։ Մին հարստութիւն քաղում աղքատաց մը սոգքատեց աղքատ կ'համարի։ Բանդի երբ իւրն հաւատար չկայ, ում հետ պիտի վայելի։ Միտքին, կ'իյնն ձեռնից, կ'գորտանն, կ'յափշտակեն, կարեւրայ խրն ևս ազանեն, և կլնի մերջինն շար քան զառաջինն։ Տեղս գտեալից կորեկեա, անքն նա կեանքից։

Անձինն երջանկութիւն կ'իյնի միշտ 'ի հիմնաւոր թշուառութիւն։

Այս Բնչ պիտի առել։

Այս—որնախ Սուրբ աւարք Աման ինչպէս մեր նախնեաց բարի կարգադրութիւն և հոգան այ էլէլ, Այդ էլ ընտրած անգամայ խորհրդարան ունենայ 'ի ներքոյ մեր Սրբալան Առաջնորդին, և ներկայ սրբահոռ չխորհի։ Որորմա՞ծ Թաքաւորին՝ բաւականին եկամուտ ունի իւր շրջակայ վիճակից, որպէս և 'ի տեղոյս, Զմայ Ազգային օգուտ և յառաջագիմութեան վերայ 'ի զորձ դնել նոյնն, աշխատանքովաւ քանք ունենայ սատուց խաղութեան, հոգ տանել իւր վիճակի ժողովրդեան քարեկարգութեան, յառաջագիմութեան, ուսման, անկորրութեան և երջանկութեանն, քանցի այսպիսի բարեքս պիտի վիճիցն յառաջանան ազգի համակամութեամբն։

Երկրորդ՝ Պոլսեան կամ Ապոստոան չլնեն, տեղոյ դպրոցն օրինաւոր կարգի տակ դնեն։ Ով տեղիցն երեխայաց բերել, և տեղս 'ի հոգրատանն ուսում այ տալ սաւել, կարող է հասկանալ, թէ տեղի ուսումնաւորն որ օրինաւոր կարգի տակում լինեն, որքան մեծ օգուտ կան ազգին։ Երկնք խոսել չեմ ուրում, միայն օրինակ համար դրեմ։ Տեղս մին աշակերտ գիշեր ցերեկին համար պիտի տայ ճեմարանին ամսին 30 սուլիք։ Սուրբ սոսեհ միայն տեղոյս 28 սուլիք 280 մեծ ու պատիկ աշակերտք ի սուլան գտել, և կդասանն։

Երբորք եթէ Տարաւան Սուրբ Խորձ դրէ օրինաւոր և անխախտ, անհաշտութեամբ մերձ երեսունն ու անձն այլ տան Հոգոյ կրօնի Սուրբ միջոց, որտաւ աւար տրհնտաւորի պէտք։ Բոլոր մեր առաջնութեան միտքանն այ,

որ եթէ տեղս, և եթէ տեղն, պիտի
 Ազգն հոգս առի ուսում և արհեստ
 արդժառացանելոյ համար, որով միայն
 կարելի կլինի երջանիկ տարի լն, Քան-
 զի ոչ զայն կարող այ դոգանալ, և ոչ
 հոգին՝ յապշտակել, Իս որովհետե
 այս՝ առանց մայր պաւմարոյ, գլուխ չի
 գնալ, վասն որոյ այս օրից իսկ խորհր-
 դարարւմանք մեր Գեղարարտիւ Աղայի
 հասարակութեանն, որ օր յօր առ-
 փոյն տանեն, Թեքն բարակելայ,
 բայց ողորմութեամբն Աստուծոյ գեւ-
 չի կարիւր, Քանիւ պիտի շատով
 երկուտակել, տարն թէ ոչ կարելէն
 էլ ճար չկայ:

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ

Մեր թիւ 1 Օրոգրութիւն Եջ 5
 խոտաշուր ուսի ծանօթութիւն տալ
 'ի մասին Թաւրթաստանոյ կալմանց
 մեր սրտուսի Ազգի վրասարական յա-
 ռաջադիմութեանցն, բայց տարաբազ-
 տապէս Օմիւսնիոյ աղետարի սրտաւ-
 մաւնքն միջ անկանելով՝ զրկեցին մեզ
 մինչ ցարդ համայնային ուրախակցու-
 թենէ: Այժմ պատեհ հասանի մեզ
 Կոստանդնուպոլոյ աղային յառաջա-
 գիմութիւնն ուրախ սրտիւ հրատարա-
 կել 'ի ցնծութիւն և 'ի խրախոյս տմե-
 'նայն աղպարէ ընթերցողաց մերաց:

Ենցեալ Քալայ 20 Կոստանդնու-
 օլոյ խոտ Գեղի Մարի Ներսի-
 սեան Հայոց Սոսիալական տղակեր-
 տաց վեց անունն Հարցաքննութեան
 Հանդէսն արդարեւ մեծ փառաստա-
 րութեամբ և կոտորով:

Յարգի Հագարարձուք տապելալ
 Սոսիալական Քալայ 18 ումն ուր-
 պաղբեալ ամառկաւ հրաւերք են ու-
 դարելի, առաի 'ի հետեւեալ Արարիկ-
 առաւրդին միջօրէին պրեմէ բարձր

հրաւերեալ Սեմաթարտի Ազգարեա
 Ամբարշտ և աքիշ երեւելի երեւելի ան-
 ձինք յոժարամիտ սրտիւ դոմարեալ
 աւելի քան պարտ հարիւր ուրիշ ներ-
 կայ գտանդեցուն:

Աստմարանի դատիքն դարբ
 դարի տերեւներով բաւաւած, և սրա-
 չի ճակտոն նմանապէս զարեւոյ որա-
 կօք և խորհրդաւոր որանկերանով
 զարգարած, առաջումն սեղանի և նորա
 վերայ երկրապաշտ և այլ առաքելարաշ-
 խտկան դորձել, որպէս և աշակերտաց
 աշխատակիրութեանց նախախորձելն
 'ի վերայ զանողան ուսմանց՝ յառաւ
 աւրտութեան առիթներ էին ընծայ-
 ում աղգասէր զննեցայ:

Հաս ժամն սահմանեալ, Հնչեցաւ
 զանգակն, և ահա դաս դաս տղակեր-
 տաց խիստ բարեկարգութեամբ և խո-
 բին պարկեշտութեամբ զնոյ զնոյ մե-
 տին 'ի սրահանդէ, և խնտորհութեամբ
 ողջունելով բազմակեանքն՝ որոշեցան
 իւրաքանչիւր 'ի տեղիս:

Երկրորդ անգամ Հնչեցայ զան-
 դակն և ահա մերձ քանոս սրբ 'ի հա-
 մարձայնից տղակերտացն՝ յառաջ մա-
 տուցեալ քույրք ներդաշնակութեամբ
 սկսան

Ձեռն հանգերձանք երգ հետարաւ
 Յայանեն այսոր զինդութիւն,
 Դասք իմաստանց աստ գաւմարեալ,
 Ենթեթիկ հան ծիղ 'ի գնին:

(Ն իմ արե Կոստանից
 Երջուք 'ի փորձ հանգեանց)

Օ կնի որոյ ել յամբիւն Սեմաթար-
 ան Աղայ Մարի Արարիկեան և
 աղգատիրական եւ անդով տապ Հետա-
 դայ աղայ, շարժարկան և սկերտան
 ճառգ:

Յարգի Հանգարանիք,

«Են ձեռնակեալ փոփոխութիւն և արդեւ որ
 տեսանմէ այսոր այս մեր միջին տղակերտաց վե-
 րայ, Գիտեմք ուսումն մեծ քան չիլէ կարծի,
 այն գիտեմք փոփոխութիւն, Երբեք հոգեւ և
 1. ու կրտ. քան պէս աղպար կլինի, Առաքի, Գալի

կոտի և փոխակ, մէծի նման հասկում և ուշաօրէն կրկն-
նիւն և լուսնի, կտակներ և յեմեմտակներ նման աւ-
աւաքներ և հայրենական կրկններ և համա աւաք և նա-
ման աւաքներ, բայց նախ մեծի նման կրկններ լին-
աւաքներ մեծից փոքր ամառում, առաջին գիշերին արեւի
փոխակ մեր աշտերիստոյն :

Այնքն, Հանդիսականք, առաջին երկրանեայ հար-
ցաքներ լինան որն անշուշտ գեւա չէ, ք մասնացի,
յարաւ մոյն այս աշտերիստոյն այնքան երկրան և կնի,
մինչ աներկիւղ յայտ առնան հանդիսականքի հա-
մար մեր յարգարանացն հարգարանացն, իսկ այսօր՝ ա-
մեն մեկն որպէս թէ մին մին քաջ դարձած՝ ընկերին
խաղաղոյս լուսնայ

Օրն իմ արի դատակից

Երջու ք ի փորձ հանդիսակց :

Բարեբաւր Հանդիսականք, և դուք ջանաւոր Հա-
յրարարձնէք : աւաքներ ձեռք, որ մշակածդ երկրին
բարի է, ոչ ապաւանտ օւնի և ոչ փաշ, սերման
նաճենքիդ անշուշտ մէկին հարկաւապարիկ պիտի
գտանէք, որքան թնոյ առաւել հաստատմիք մեր
յոյն այս մասնաց աշակերտաց զեղայ, թնոյ առաւ-
ելի ջանք առնէք յայտ մասնաց բարդաւաճութեանն :

Աղքատիք Հանդիսականք, իւրաքանչիւր ոք երբ
ձանաթ լինին որ աղքատիցն այս նոյն որքն քնա-
կանաւոր կոխի իւր աղքատ սրբիւն ան շուտ, և ո՞նչ
առիւտ և բայց կրն և ուսմանք, որ ոչ թէ Արքիւն իւ-
րեանց անապաւանտիցն այլ և իւր քանի կենդիւն անդամ
չեն ինչպէս իւր Բագն անապաւանտիցն պիտի աւանտ-
լով անկնէն մի և նոր ծանր գործ ի պատմութեամբ
այլ այս մասնաց, որ նախ որ կես մի հանումը նորա
Ուրք և Ուրքաւորն կրն քն անապաւանտիցն միշտ, որ
գտնողան փանդիկիցն ապաւանտիցն Կէս մի նորա աւ-
գար օրէնք և կրկնականին, մանաւանդ թէ և գերեւ
քնի ԼԵՂՈՒՆ, հաստատ պահել, որ կնքն և ուսման
առաւ ձեռք և կնքն մի և ու միշտ ջանք, ջանումը նորա
դատակիցն ապաւանտիցն և առաւելունք, որ ան-
խնամ և աղքատ ջանալով և էլ անապաւանտ չգտաւ
նման Բարեբաւր և անապաւանտիցն Լեզիւն, ջանալով ան
այս աղքատիք Հանդիսականք մեջ այս երեք անապաւ-
անտ, որ ծառայութեանց և ու ինքնական օրէնք
աւաքաւորք շուտ կան, թնոյ անապաւանտիցն ապաւ-
գարանին մասն, որ ծառայութեան կրկնապահիկ փառաւ-
ապրին, այն բարեկարգ քաղաքիս քաղաքիս աշտ-
կիցնաց գործովք օրինակ լինին կրկնական, առաւել
անք և օրինական լինիր :

Հայոց Լեզու ոչ ոքն ուրախ անապաւանտիցն
նման քեզ : մինչև ցայս շուտ չեն չին աղքատ ան-
քին գնացին : որոց մին քանիսն միայն անապաւանտ
չեն քան քաղաքիս, կրկնական անապաւանտ, և սերուն
որեւեւ փոխ : նոյն անքն այլք հայոց, նախ
և ու կրկնականին կրկնական, բայց և իւր անապաւ-
անտի մասն շուտ անապաւանտ և Լեզու քեզ ջանալով
առաւելն և անապաւանտ Գերդարանան, և անշուշտ մեր
չինն և ու դու պիտի լինես, Լեզու մի, Աղք, որ յե-
ղեմ ընդ արեւելի անապաւանտ, հոգ օրէնք, արմատ
օրէնք, և ու օրէնք, ու կրկնական թէ կրկնական :

Բարեբաւր Հանդիսականք, գիտեմ որ մին քաղ-
աշտաւանտիցն փոխալին անք մին փաշ պատգ-
կանիցն, այս օրէնքի աշտերիցն, որք արտա-
բան և նախադ փոքր անք լինէ :

Աշտերիցն, առաւ համալսականքիցն ձեռ կողմա-
նէ այս անապաւանտ անքն, Բարդու, Աղալից, բայց
դուք չգիտեմ, կհաստատէք մի (Աշտերիցն փոքր-
ան քալէն) Այն—Աշտին օրէնք պատգ. ք, ու
քան պիտի պատգ. ք :

Այդ անապաւանտի կար Հարգարանիստ
թեանն ի Հայ և ի Կապալիստիցն լե-
զուս ի փոխ Բարեբաւրական փոք-
գտակաւութեան, Պատմութեան Կարգ
Կարգ, Խաւաքաւանտիցն, Այնքի-
րայի, գործածութեան Կանոն, և
Հայ Բարեբաւրական լեզու լեզուի կա-
նոնաց՝ այլովքն անապաւանտ :

Աշտ շուտ հաստատմիք, որ մեր փոք-
րիկ Հաստատութեան մեջ անքն չգր-
աւանտի, որ Հայ հոգաւոր լուսնաւա-
նոյ իւր պատաւելի Աղալի միջոց աշտ-
պիտի մին փոխալին ձանաթ քաղմու-
թեանի Աղալիստաց և Կրկնական Աղ-
ղիս կատարեալ անապաւանտի : Աղք մեր
շուտ անապաւանտ չեն, որ այն Սայրաքա-
ղաքի բնակիւղ մեր Պատմութեան Լե-
զի քաղաքիս և ու այլապէս կրկն-
անքն, և ներկայ փոքր բարեբաւրին
Առաւել, և դաւանութեան երանգեան
Աղալիստ Կրկնական մերայ, Այլ
Աղալի Աղալիստիցն անապաւանտ անապ-
աւանտ քաղաքաւանտ : Այս առաւել կար-
գայէք, որ քան նորա ձանաթ կաղալե-
ցայ ապա ձեռ իւր ապալի արմատ-
թիւն մեր անապաւանտ և կարտ գը-
րին չի կարտ : Կնքն նա փան Աղ-
ղին աղք անապաւանտ կնքն մեր Պատ-
մական Կրկնական անապաւանտ և Լեզուին
ի մեջ Աղալի աշտալի, որ շուտ Ա-
ղալի Աղալի Աղալիստիցն, որ առ-
աւանտիցն անապաւանտ անապաւանտ, և Հա-
տաւանտ մեզ համար :

—Արար 28 էն 1 ընդոնայ թղթու-
բերն, և Հինգուստան Շողեհան
Հասան, բայց մեր տեղեկութեան
վայելուչ որոք բան քաղել չկարացաք:
—Քիշոպար, — Տէրութիւնն բարե-
հաճեցեալով Քիշոպար մեծ ուսումնա-
բան Հաստատել, Նովեմ. 18. ունի
տեղն ժողովքայ էլէլ, Նոյն Ուսման
տնտեսակալ, և վճարեալն Փոխաբային
Հոգեւորականութեան գիր գրել՝ վառն
Հանդերձեալ Հաստատու լինան. և
մերձ 1.500 Պոն ուկի պարգեւսին
նըստու և ստորագրել:

—Փանձալ. Սիկ տղի դուք երեք ա-
ռաջ բաժանած դիմել են դէպ ՚ի Լու-
դիանա. — Բրիտանացւոյ զօրքն և յա-
ռաջացելով ՚ի Կրնայ, նոյն առաջն
յունելով Համար Կալ տնտեսական կը-
նի, բայց թէ Բրիտանացիք այժմ
լնուլ տան, չպիտի կարծիլ թէ Սիկաց
խղճալու Համար է, այլ փոքր մի ևս ա-
ւելի իրար քաղել և տկարանալով Հա-
մար՝ որ յետոյ անաշխատ ձեռք գան:
—Սպանիա, Երբ Պա թու Պաշտէն
Ներմա բայց սցցելութիւն անտէնն ՚ի
Ալանիաբուհայ, առաջադրեցաւ որ
թաղուէին Եղաբալու և իւր քոյր
Պաննա 1 ուրիս գնան յայցելուք
Աւքուշի գերդաստանին Պապիլոյ:

—Սպանիա Երբ Ուստի վառն ոգա-
փոխութեան Հասանայ ՚ի Բերլին Սեպտ.
13. ունի, Բրքուէն ապարանքայ պատ-
րաստութ՝ ՚ի Պալերմոն, Սորին Սե-
ծութեան ընդունելով Համար: Ուր ա-
սի թէ և Սպանի տնտէր գայ ՚ի գարնան,
և յառաջ և որ երկուքին ՚ի միասին
այց և բանն Ստգուորին Նապոլոյ:
—Արարապուն Փրէպրիկ Չարս որդի
Արարապին Կարտաի Բարիս մա-
ղապարձ մահիցայ փրկելու, Քան-
դի երբ Հոկտեմբ. յանդիման մին նա-
ւաստով և մին դորձաւարով նաւակոյ

երած ելել, ստատիկ մարիկ վերկարով
նաւակն չըջելով, Արարապուն և նա-
ւաստին լուզով պրծելուն, բայց գոր-
ծաւարն խնդրեալով:

ՏՆՏԵՍԵԿԱՆ՝

ԱՄԵՐԻԿՈՒ ԲԸՈՐԱԿԻ ՑԱՆՔ:

Բանկալա մոնաւոր Պաշտէն քաղաքն մա-
տիկ հոգումն շատ զգուշութիւն այ հարկաւոր
Ամերիկա Բանկայի աճան Համար: Բարեկց յար-
մար եղանակն գտնելով ծախ քան գնման այ, այսինքն
սկսեալ Օկտ. 15 ից մինչև Ինքնոր մին Համա-
մատ մամանկին - այլ միշտ նախադասելով այ յետ
մեր լինանքից, որ ծառն պատիկ կամ նորապի-
մամանկութ՝ յորդ և առատ անձրեւ, լըտանի և
նժագի կամ մանդաւալն անկրթի թէ հոգի նաւա-
ւաթնէն, և թէ անձնէնց պատճառաւ, գու-
նալան Քաւարք որդեկէն, Նախ քան գնման
հարկաւոր այ գետինն լաւ վարել տալ, և հնազա-
որ խտան չկարողանայ շուտով ձել, և գանա-
գան տեսակ քաղ, այսինքն կոգի ուր, և լին-
այն հալէ յետ խառնել, և դին գետինն լաւ
կերպ շարացանէն, բարձրի սերմն հարկաւոր այ
25 աւաթով յառաջ Էրուտ արդի և ապա մին
ստանալով հեռաւ որովհետեւ յանել փի մին ստան-
ալով որպէս ծառ մեր և հառ սերմն երանկիւնածն,
նոյնպէս և անալաթի մերն: Ցանկց 25 աւաթն
հեռ լըլ, մինչև ձի: Չին պիտի շարաթն
երկու կամ երեք անգամ Էրուտ ան չկանաւոր
մամանկին, այսինքն արեգական զորութեան,
ծառի կոցութեան, հոգի կարողութեան և այլն,
որպէս զի բաւարարէն զարք Քալ ծառն: Այս
տեսով Բանկայի ցանքն թէն այսինքն ցանկանալ
հարձել, և ընէն շատ յարմար կիւնի - երկու կամ
երեք անգամ հեռ միմեանց, և ՚ի միջն ծաղկանց
ծառերն ցանն վառն երկուց պատճառաւ - Նախ
որ կամ էլ յաւելի ծառք չի հարկաւոր թէ գետին
պարտաւորութեան թէ լըլելուն, և երկրորդ՝ ծաղ-
կանց ծառերն շատ քան պաշտան կիւնի յետ ծառի
զարգանալն, և Ազգի և Մէյ տնայ արեւմտեան
պէս և Զանդ տնայ արեւելի ցրուած ծառերն
հարեքան կենդանի Քալ քան թէ դաշտերով,
յառ որով որի բարեխառնութեան հասարակա-
պի շատ օգնական այ քան թէ անտիկ դառնալ -
թիւնն և առաջութիւն: Մինչև քան և միմեան
անձնն և անձրեւ սկսելն, ծառերն շատ կար-
գանան և կարծրանան իրեն լոք կամ հիւզ առ-
նալով մինչև Օկտ. 1, յետ որոյ հարկաւոր այ
մէջ տեղից հասարակութեամբ կենն այսինքն եր-
կու անալաթն հարել, և թաղուլ որ կիւնի նոր
ձգիւր դառ քան մինչև զգուշ Համանն, ապա
մամանկի առ մամանկ հարկաւոր այ Էրուտ
ով գետն մինչև ծաղիկ և սկի Բանկայի տալ:
Երան որ շատ օրէ բարձրանալով կիւնայ մին և

եօթն համ աթի անաշատի և շարունակաբար և ընդ համ շար տարի տառապելն բաժնակ կտայ և փոքրունն ոչ կարելոյ ոչ եւ փոխելու չարելու և արեթիւն տնի, բայց ամենայն տարի Օգոստոսին — Իշապէ քաւ զձեզ, այլ թէ կովի ցան լինի. զիտի լու շորն լինի և հոգի հետ իտանան :

ԲՆԱԿԱՆ

Իբրեւ ամսով յառաջ 'ի Սերուն կըլլալով մին շատ տնապին Դորբու-Առփելաւ իմ կնիւղաւոր, մտել այ թաւազուհայ Տաճար ատցեալ սլալաւն, և առանց ձիաի և քաղաքապարտ թեան տկաներոյ՝ 'ոն ոյ պրծել հարաբարեալ Սաճիւրի քնիւրոյ յթախն և խոր գիրդառանն ահապետ զարհուրանքից յիս' մի կամ միւս եղանակաւ հարաւմ են կենդանի բանել նորա Սորա թիւնի ստապիկ 'ներգործութիւնն, որ առժաւմայն մահ ոյ պատճառաւ էլել զոնաղուն կենդանեաց, որ մարմնաւ համար նորա շարաւար խայթոցոյի յանգիման են բերում, որպէս և նորա աթի տանաշատի ահապին միծութիւնն տուն են աւալան 'տարաբարաց' որ չորսուաւ նին այլ պահին իբրեւ ընակուն 'տարաթիւն ինչ և 'Արդեա՛ք արտ ևս հ'ազգի 'ձայնն թալի ճարտարի.' թէ ոչ :

Օ արմանք այ թէ աս զորոյ մըտել ընդդէմ. կամ յիս մտանելոյն սրապէս այ հասել մինչ 'ի թաղաւհայ Տաճարն' առանց տնտկերոյ :

ԲԱՆԱԿԱՆԱԿԱՆՔԻ:

ԲԱՆԱԿԱՆԱԿԱՆՔԻ

ԴԱՆԱԿԱՆՔԻ

Իսրայէլական :

"Ո՛ր դարաբար սիրտ հանգուածեաց անմեղ սիրտնութան, դարաբարեւն 'ի գգնառ առաքելութեան. զի ծնունդ է այն երկնային. որ' առ 'ի ամբիւր զիջաւ և աշխատեցանել զնաթիւն, առաւ մահկանացուաց երկրի :

Օ՛րն է այն' որ երբեմն մարդոյ սիրտ այ անկաւաւմ, և 'առանց որո՞ դարձաւ, որ թախաշանում

է կամ անարացանում : Անմահութեամբ պէս, որ երբեմն 'ի զիջիւրի տնտնաւ աթ. որոյ պատճառն որ' քան որ մտածեմք, չեմք կարող իմանալ. քանզի երբեմն այնպիսի իմն երազ ամբ անմահ, որ մեք մտքն կրթեք անց չի կայել : Որպէս 'ի պատճառն որ' առանց սրտի. քան 'ի լինեմք, և տնաւ երազ 'ի տնաւանեմք, և երբեմն տնաւ քո 'ի 'ի լինեմք, և ուրաւն ինչ կ'կամք :

Այս օրինակ երբեմն 'ի ջերիկի այ պատճառն, որ մարդոյ սիրտն տնաւ ոյ երան, առաջն 'նախն անհասկանալի իմն պատճառաւ. յանկարծ ինչն լու ինչեան և տաւանց որոյ պատճառն ուրաւութիւն լինելութիւն այ դրաման. կամ ուրաւն ոյ երան, և տնաւանն այ :

Սոյնպէս և արդ ինչ պատճառն, որ ուրաւ սրտն. մտած Պարոն Վարդանի դու արձայն պատճառութիւնն էի լուս. յանկարծ սիրտ բանեց, և դարաբար իմն տնաւութիւնն մեղմալ փոխանակեց աւախութեան : Երազ ջանացայ իմնայ դարաւ ճառն. ոյլ ինչանն մեծատնն փոխանակեց տնաւայնայն երազայ պատճառն ուրաւ լին կարողեալ իմանալ. ուստի 'ևս սրապէս էի կարող. իմ' կարծիքն ոյ որ այս յերեկեանն ևս՝ զիջիւրայնոյն սրտ, ոչ այլ ինչ է բայց երազ : Սակայն՝ զիս լինելը ցու, տնա. գուցէ դու կարողանաս որոյ մին պատճառն գտանել այս բանն մա՞րարն Վարդանն նաւան մին զուարճայն պատճառութիւնն եր առաւ. շաքաւ. ևս ուրաւ սրաւ նաւան լուս. էի. շաքաւ. եւր պատճառութեան ինչեան յիջելոյ, թէ 'ի միջոյն քանի առաւրց պիտի ինչն զնայր 'ի. և եր 'ի ջարտանն. շաքաւ. Այս պատճառութեանն ինչ կայ, որ ինչ 'ի յարացանի. մի թէ երկնան առաւմ Պարոն Վարդանն այսոր այնքան յիջել էր. զիս ինչ, որ իւր բաժնետն ինչն այսքան տնաւութիւնն եր թաւանն : Եւ. Բայ պարեհ անն' ոյ ուր լինել :

Այս, կային. և ևս մեծ ներդաւ թիւն պիտի ինչութեմ 'իս Պարոն լին լինելը ցուցայ, ման անցեալ 'ի լինելութեմ քանի անմահութեմ պարաւոր առանց ծանաթացութեան, հանգիստացութեան, քան. որ սկզբն պիտի ծանաթացութեան, առաւայն այսմ ևս յեան չի :

Տե՛ր Եւանգելիան պատճառութիւնն արդէն Պարոն Վարդանն արար. այսմ այս պարեհ պատճառութիւնն պարաւ և ինչ սիրել, յետոյ այլոյն մի լուս միջի :

Այս օրինակ 'ի շաքաւ տնաւակացել էր ինչ, լինելը ցուցայ, Պարոն Վարդանն մին կերպարեւ և սրաւ. սէր պարոն էր. միջոյն առաւման. իւր 'ի ջանածն և 'իւր պէս համետ, քաղաքաբարոյն և զրաւ մայր էր : Չորս դաւախուան ունին, երբեմն տարոյ, և երկնայն աղջիկ : Պարեհայն 'ի աղջիկ էր, միջոյն աղջիկ, և Սաթիւնի 'նաւելն Սաթիւնի, էր մեծն ու անդրանիկն : Ինչ :

Ինչէ՛ր հաղացի, լինելը ցուցայ. ինչքան թաւաւ

արմատով լը իր նա առնում:—Պարտիկ Վարձատնի վաճառատան
կանոնաթիւան էր պարտադրւալ: Երբ աղ ջուրն իւր բանի ու
պորձի հնամենի անխոնջ կ'իյառատակէր, և յերեկոյն
զինի իւր գործարարուն իրականաց, զանիւր բարձր Ժա-
մանանէ իւր մանկանց հետ կանխա-ցանէր: Վճարուն էր
կ'տեսնէր ԲՆՆՆՆՆ ան կարգաւոր: ԲՆՆՆՆ ան բարձրանալ,
սիրտ կ'ուրէր կ'բարձրէր, արագի կ'իտառանէր: Եր-
բեմն՝ մին տիրան իր վրէն ինն ԲՆ կ'ենտընէր, զոր օրինակ
պատկերադարձ զիրք, կ'ամ ստգաման: Իւրեանց հետ
է նաեւ: Դասերն կ'ստացան իւր, իւրեանց կ'որոշացու-
ծի պատու թիւինն կ'աւել ւնայտ հոմար, միշտ շա-
նալով աւազիմու թիւինն կ'աւել և մայր թիւինն
թիւիւր, որով և նոյնին մատուց քրտնէրու մն ուն-
ին և աւազիմու թիւան անքն: Առաւել քան զամե-
նայն՝ իրոյ թիւնը Սքաղումն Պատմութեամբ, և
Առաւելածարձ թիւան և աւազիմու թիւան զնոյտ,
որով վախճուէր արժանի զնոյտ կաղաւյանիւ Աստ-
ուածայնը օրնաւ թիւանն:

«Վերին», առաջ ինն մին օր, «այս է ժամանակ
ի մատուց միտ նոյն տըշուտակայ զըլա Աստ-
ուածաբանութեան: Ամենայն ծնողի բնորոշն ներդրու-
ծ թիւինն այ, իւր մանկանց Բարձր և Բարձր հե-
սեւել: Բայց՝ այս բնորոշն ներդրուծ թիւինն մատուց
իւրից ամենայն կ'նորոշուի և աւելին: Ընդէն ի ծնողի,
թիւլունն ուղղորդն և անառուին ի ցամաքի ունին
զնայն ներդրուծ թիւինն իւրեանց ծնողաց հետեւող-
բայց մարդ՝ որ, և պատկերն Աստուծոյ, ճիւղադարձ
զետի և բանտիմու թիւանն ստ ի Զանուշի Եւ մի-
այն շէնքաւոր բարձր և գործատու այլ և՛ որ ի վեր
է քան զերկրաւոր, այն է Վերին թիւինն և որպէս
զնոյտ՝ որ շար ուսանայն առաւել, անմեղ և մի-
ապա մանկանց հետեւի և տա ի շուտով թարիւր և
կորուստանել, վառն արդ՝ պարտաւանութիւն ծնու-
ղին է, որ իւր զուարթաց՝ անմեղ և միապա մանու-
նակուն, լաւ հետեւ, և Աստուածային Զանու-
ղորդն ցուցանէ նոյն: Զանուցանիլով իւրեանց
Առաւելումն և Պարկին և Ետաւանիւր, Արքայաւ-
թիւինն էլ հաւանող իւր, որ այսպիսի Աստուած-
զնաւութիւն կ'այս մանկանց իմաստութեան: Եւ թի-
մայն իմաստութիւնն այլ և օրնաւ թիւինն Աստ-
ուածային կ'ի վանի այն ժամկտից և այն ամեն վերայ:»

Ո՛րն նոյնաւ թիւինն և ունիւր Վարձատնի վաճառողն,
այն է կանուխ քուին լինել, որով և ուսումնան և ու
կանուխ կ'յառնէր: Եւ այս կանուխ զիւր կ'ան՝ իւրն
միշտ աշխույժ, կըտար թիւն առաջի էր պատմութիւն: Այս-
քանիս իւր անայինն էր, արտաքինն և ունիւր էր
շատ մարդու: Այնինքն ընդ ամենեւեան սիրով ըն-
թանայր և խաղաղութեամբ: Եւ յիւրեմ կարն որ
օգնութիւնն էր իմայն ի կարգաւորարար:

Այսպէս էլ Տիկինն Վարձատնի զինի պարկի քան ու
գործ անային: Իւր անային պարծոյն կ'ենաւ էր: Եւ
թիւ ի կարկից պարտուէր և ոչինչ այլ բուն շուանէր,
պարտու ժամանակն լինիլ երգաւթիւր: Թիւանն փանցուցա-
նէր, իւր ուն և միւրն զրկել էր բարձրին էր իւր
զուարթաց վերայ, զորս իւրապէս կ'համարէր իւր
ճշմարիտ դարձն: Զման այն Զանուցանիլ անխոնջ:

որ երբ իւր զարգին ցանկաց: Եւ նորին դարգիւնն տե-
սանէր, որիւր պաւտիւնան երջայ, անխոնջ՝ անա իմ
պարգին: Այնպէս այս Զայն իմայն Եւ Զայն Եւ Զայն էր
զարման և ոչ այլ թիւն՝ բայց յիւր պաւտիւն, արդ
միւրն: Վարձատն Վարձատնի ցանկիւր կ'այտն թիւանն, ինքն
կ'անաւայր դարգարէլ իւր կարգաւորութեան հա-
մեմատ: Սիւն բան և աւելի՛ որ իւր առնն թիւն
յառակ և մարտէր պարկէլ կ'այս, առանց որպէ
աւելորդ պարգարունաց:

Երբ Վարձատն Վարձատն տուն գայր, և պատահաւոր
տիրուր, կ'ամ մատն արաւ թիւանն մի իւր, և կ'ամ որպէ
պատահաւոր իւր քաղաք թիւան արաւ թիւանն կ'արաւ տե-
լինէր, կ'իւրնայր արժանաւոր անխոնջ այս փառաւոր:
Դիւլ լինէր այլ միայն իւր զուարթարի տոգաւորութեանն
այլ և կ'երանի կ'աւառով առաւել վերայ իւրա ոյն
աւար և երկնուր օր Զայն, որ ոչ կ'երէր ամաշխուր:
Զանիւր դաւադա իւր և ուղղուր ամենայն Զանիւր, որ դուն
կարծէր մատնորով թիւինն բաւանի ի մնաց Վարձատն:

Երկու աղայքն ցանկն աւաւր և բարձր ուրաւի կ'եր-
թային պարտուին: Զանիւր իւր թիւան դաւան անքն: Եւ
լինելով, միշտ զամառնութիւնն կ'առաւելային իւր-
եանց վարձարեանն մարդիկ այլ Զայն նոր այսուր Զայն
էր սիրել ամեն կարգուր, իսկ Վարձատնի ի տան պա-
րտուր վարէլ պատմութեան և ունիւր լինէր իւր
մօրն:

Ընա զնիւր իւր Վարձատնի:—ՎԵՆԵՆ:—Կ'իւր հա-
պարտ լինիլ երջայ: Եւ զանիւր զիւր թիւն պատմու-
թիւնն առաւել: Բայց իւր զնիւր լինէր թիւինն օչին էր
համեմատութեանն կ'առաւելայ թիւանն: Եւ իւր թիւանն
լինէր հետեւի Զանիւր իւր անխոնջ առաւել:—ՎԵՆԵՆ
Զանիւր Վարձատն պատմութիւնն առաւելումն:—Եւ իւր
քաղաք կ'երգ ունէր, և այնպիսի նորոշիլ:—ՎԵՆԵՆ
ԸՆԵՆ: Աւելին՝ Վարձատն էլ իւր անխոնջ քանիւ
Եւ իւր զանիւր և ուղղուր Զանիւր Զանիւր Զանիւր և
կ'ամիւր անիւր թիւ համարեալ էր վերայինն անաւոր-
թիւանն պատմութեան: Եւ իւր Զանիւր Զանիւր Զանիւր
միայն Վարձատնն առաւելութեանն կ'առաւելայր զա-
վել, զիւր Զանիւր:—ՎԵՆԵՆ:

ՅԵՏՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Այս Զանուցան իւր Զանուր Ուրնիւր Զանու-
րաւորութեան: Բայց Զանիւր Զ (Ո) Զանիւր:
Զանուրն Զանիւր Աւելութեան Զանուր:

ՏՆԵՑԻՆ ԼՈՒՐ

ԾՆՆՆՆՆ

Գիւր Զ Տիկին Կ. Գ. Սաւալ: Զման Ուսար:

Ի ՏՊԱՐԱՆԻ ԵՐԵՎԱՆԻ ԵՆԳԵՐՈՒԹԻՒՆ
Ս. Գ. Ի. Իմաւորեանց մէրգութեան: